

№ 211-п от 11.12.2024

УТВЕРЖДЕНО:
Решение Наблюдательного совета
ТОО «МАЭК»
№7 от 02.12.2024г.

«МАЭК» ЖШС СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ САЯСАТЫ

**«Маңғыстау атом энергетикалық комбинат»
Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
Ақтау қаласы**

Мазмұны

1	Жалпы ережелер	3
2	Анықтамалар мен қысқартулар.....	3
3	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты мен міндеттері	6
4	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары.....	6
5	Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны орындау жөніндегі міндеттемелер	7
6	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және оның алдын алу жөніндегі шаралар	9
6.1	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг.....	9
6.2	Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау	10
6.3	Тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу және сату.....	11
6.4	Персоналды басқару.....	12
6.5	Сыйлықтар және Өкілдік шығындар	12
6.6	Мүдделер қақтығысын анықтау және реттеу	13
6.7	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру	14
6.8	Бастамашылық ақпараттандыру жүйесі.....	14
7	Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеу.....	15
8	Өзара ынтымақтастық.....	17
9	Кері байланыс.....	17
10	Жауапкершілік.....	17
11	Қорытынды ережелер.....	18
	Қосымша 1	19
	Қосымша 2	21
	Қосымша 3	22
	Қосымша 4	24
	Қосымша 5	25

1 Жалпы ережелер

1.1 Осы «МАЭК» ЖШС сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты (бұдан әрі - Саясат) Қазақстан Республикасының қолданыстағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына және «МАЭК» ЖШС (бұдан әрі - Серіктестік) ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді. Саясат Серіктестіктегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын белгілейтін Серіктестіктің негізгі ішкі құжаты болып табылады, сыбайлас жемқорлықтың алдын алудың және оған қарсы күрестің басқарушылық және ұйымдастырушылық негіздерін айқындайды.

1.2 Осы Саясат:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттерді белгілейді;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын белгілейді;

3) Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасында айқындалған талаптар мен оларды орындау жөніндегі міндеттемелерді белгілейді;

4) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешенін белгілейді;

5) осы Саясатты сақтау үшін жауапкершілікті белгілейді.

1.3 Осы Саясаттың негізгі мақсаты:

1) Серіктестікте сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жоюға бағытталған тетіктерді енгізу;

2) Серіктестікте сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, іскерлік беделді нығайту және Серіктестікке деген сенімді арттыру.

1.4 Осы Саясат Серіктестіктің барлық қызметкерлерінің танысуы, орындауы және мүлтіксіз сақтауы үшін міндетті болып табылады. Осы Саясатпен танысуды Серіктестіктің кадр саясатын (кадр қызметі) қалыптастыруға және қамтамасыз етуге жауапты құрылымдық бөлімше Серіктестіктің барлық қызметкерлерінің бұдан әрі әрбір қызметкердің жеке ісінде сақталатын 1-қосымша нысаны бойынша осы Саясат нормаларын сақтау міндеттемесін толтыру және оған қол қою жолымен тіркейді.

1.5 Осы Саясат Серіктестіктің корпоративтік веб-сайтында орналастырылуға тиіс.

2 Анықтамалар мен қысқартулар

2.1 Осы Саясатта мынадай анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы	- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі өзге де нормативтік-құқықтық актілері
---	---

<p>Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат</p>	<p>- сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендетуге, қызметкерлер мен қоғамның Серіктестік қызметіне сенімін арттыруға бағытталған құқықтық, әкімшілік және ұйымдастырушылық шаралар</p>
<p>Серіктестіктің лауазымды тұлғалары</p>	<p>- Серіктестіктің атқарушы органының функцияларын жеке-дара орындайтын тұлға, оның орынбасарлары, сондай-ақ Серіктестіктің Байқаушы кеңесінің мүшелері</p>
<p>Мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілетті тұлғаларға теңестірілген тұлға</p>	<p>- Серіктестіктегі басқару функцияларын атқаратын тұлға, сондай-ақ Серіктестік бойынша шешімдер қабылдауға және сатып алуды, оның ішінде мемлекеттік сатып алуды жүргізуге уәкілетті не мемлекеттік бюджет пен Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры қаражатынан қаржыландырылатын жобаларды іріктеу мен іске асыруға жауапты, Серіктестіктегі дербес құрылымдық бөлімше басшысынан төмен емес лауазымды атқаратын тұлға</p>
<p>Серіктестікте функцияларын орындайтын тұлға басқару</p>	<p>- Серіктестікте ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды тұрақты, уақытша не арнаулы өкілеттік бойынша орындайтын адам</p>
<p>Коммерциялық алу/пара беру сатып</p>	<p>- коммерциялық немесе өзге де ұйымда басқару функцияларын орындайтын адамға ақшаны, бағалы қағаздарды немесе өзге де мүлікті заңсыз беру, сол сияқты өзінің қызмет бабын пайдаланғаны үшін оған мүліктік сипаттағы қызметтерді заңсыз көрсету, сондай-ақ сатып алуды жүзеге асыратын адамның мүддесінде қызметіне жалпы қамқоршылық немесе жол беру</p>
<p>Мүдделер қақтығысы</p>	<p>- лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін</p>

Сыбайлас жемқорлық	- Серіктестіктің лауазымды адамдарының жеке өзі немесе делдалдар арқылы өзі не үшінші тұлғалар үшін мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе алу мақсатында өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктері мен олармен байланысты мүмкіндіктерін заңсыз пайдалануы, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтар беру арқылы осы адамдарды сатып алуы
Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық	- заңмен әкімшілік және қылмыстық жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қарсы кінәлі әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік)
Сыбайлас жемқорлық тәуекелі	- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	- Серіктестіктің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу және олардың зардаптарын жою жөніндегі өз өкілеттіктері шегіндегі қызметі
Парақорлыққа/коммерциялық параға делдалдық ету	- пара берушінің/коммерциялық сатып алу нысанасын беретін адамның немесе пара алушының/коммерциялық сатып алу нысанасын алатын адамның тапсырмасы бойынша тікелей параны/коммерциялық сатып алу нысанасын (заңсыз сыйақыны) беру не пара берушіге және (немесе) пара алушыға/қатысатын адамдарға олардың арасында пара алу және беру туралы келісімге қол жеткізуге не оны іске асыруға өзгедей ықпал ету/коммерциялық сатып алу
Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу	- Серіктестікте сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі Серіктестік қызметі
Жұмысшылар	- Серіктестікпен еңбек қатынастарында тұрған жеке тұлғалар
Серіктестіктің атқарушы органы	- «МАЭК» ЖШС Жарғысына сәйкес Серіктестікті басқару органы

2.2 Осы Саясатта қолданылатын, бірақ ашылмаған анықтамалар Қазақстан Республикасының заңдарында, Серіктестіктің Жарғысында және өзге де ішкі құжаттарында пайдаланылатын анықтамаларға сәйкес келеді.

2.3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының көрсетілген ережелері сыбайлас жемқорлықтың ықтимал фактілерін болдырмауға, Серіктестікте сыбайлас жемқорлықты қатаң қабылдамау ахуалын қалыптастыруға бағытталған.

3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты мен міндеттері

3.1 Серіктестіктегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты атқаратын лауазымына қарамастан, Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту қатерін барынша азайту болып табылады.

3.2 Алға қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін осы Саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

1) Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті түсінуді қалыптастыру;

2) Серіктестікке, лауазымды адамдарға және қызметкерлерге қолданылуы мүмкін Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының негізгі талаптарын қорыту және түсіндіру;

3) Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарын білу және сақтау, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және болдырмау жөніндегі барабар рәсімдерді жүзеге асыру міндетін белгілеу;

4) сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың зардаптарын барынша азайтуға және (немесе) жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды әзірлеу және енгізу.

4 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

4.1 Серіктестіктегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары:

1) **сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік шыдамдылық** - Серіктестік өз қызметін жүзеге асыру кезінде кез келген нысандар мен көріністерде сыбайлас жемқорлықты толығымен қабылдамау қағидатын ұстанады.

Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік шыдамдылық қағидаты Серіктестіктің атынан немесе оның мүддесі үшін әрекет ететін лауазымды адамдар мен қызметкерлерге тікелей немесе жанама, жеке немесе қандай да бір делдалдық арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттерге қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

2) **жоғары басшылықтың сыбайлас жемқорлық көріністеріне ымырасыз көзқарасын ұстануы** - Серіктестіктің лауазымды тұлғалары

өздерінің мінез-құлқымен «МАЭК» ЖШС қызметкерлеріне бизнесті жүргізудің этикалық стандарттарын сақтау және ілгерілету және оның кез келген көріністерінде сыбайлас жемқорлықты қабылдамау жөнінде үлгі көрсетеді;

3) **қызметкерлердің тартылуы** - Серіктестік өзінің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы хабардар етеді және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын құптайды;

4) **жазаның бұлтартпастығы** - Серіктестік өздерінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда атқаратын лауазымына, жұмыс стажына және өзге де жағдайларына қарамастан, Серіктестік қызметкерлерін жазалаудың бұлтартпастығы туралы мәлімдейді;

5) **сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің тиімділігі** - Серіктестік рәсімдерді барынша ашық, айқын, орындалатын етуге ұмтылады, олар оларды іске асырудың қарапайымдылығын және елеулі нәтиже алуды қамтамасыз етеді;

6) **тиісті сақтық** - Серіктестік іскерлік/еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдау алдында үшінші тұлғалар мен жұмысқа орналасуға үміткерлерді олардың сенімділігі, сыбайлас жемқорлықты қабылдамау және мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

7) **өзара іс-қимыл және үйлестіру** - Серіктестік мемлекеттік органдармен және Серіктестіктің үшінші тұлғаларымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет саласындағы өзара іс-қимыл мен ынтымақтастықты, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл процесіндегі іс-қимылдарды үйлестіруді қамтамасыз етеді.

5 Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны орындау жөніндегі міндеттемелер

5.1 Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес, олар үшін жауапкершілік көзделген сыбайлас жемқорлық қылмыстар/құқық бұзушылықтар мыналар болып табылады (бірақ санамаланғандармен шектелмейді):

1) егер осы әрекеттер өзінің қызмет бабын пайдаланумен ұштасқан болса, лауазымды адам жасаған сеніп тапсырылған бөтен мүлікті иемдену немесе ысырап ету.

2) лауазымды адам жасаған қылмыстық жолмен алынған ақшаны және (немесе) өзге де мүлікті заңдастыру (жылыстату), егер бұл әрекет өзінің қызметтік жағдайын пайдаланумен ұштасқан болса;

3) лауазымды адам жасаған экономикалық контрабанда, егер осы әрекет оның өзінің қызмет бабын пайдалануымен ұштасса;

4) лауазымдық өкілеттіктерді теріс пайдалану, билікті немесе лауазымдық өкілеттіктерді асыра пайдалану.;

5) кәсіпкерлік қызметке заңсыз қатысу.;

6) пара алу, пара беру, паракорлыққа делдал болу;

7) қызметтік жалғандық;

- 8) қызмет бойынша әрекетсіздік;
- 9) билікті асыра пайдалану, билікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік;
- 10) немқұрайлылық;
- 11) жеке және заңды тұлғалардың заңсыз материалдық сыйақы беруі;
- 12) лауазымды адамның заңсыз материалдық сыйақы алуы;
- 13) бұрын сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамдарды жұмысқа қабылдау.

5.2 Серіктестіктің лауазымды адамдары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларын, сондай-ақ осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауға міндетті. Осы саясатты іске асыру кезінде серіктестік оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе үшінші тұлғалар арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға тыйым салынатындығына негізделеді, атап айтқанда:

1) пара беруді ұсыну, уәде ету немесе жүзеге асыру, яғни кез-келген адамды өзінің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамауға шақыру ниетімен кез-келген қаржылық немесе басқа пайда/артықшылық беру немесе уәде беру;

2) пара беруді талап етуге, қабылдауға немесе қабылдауға, яғни өзінің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамағаны үшін кез келген қаржылық немесе өзге де пайда/артықшылық алуға келісуге немесе келісуге;

3) қолданыстағы заңнамада көзделгендерді қоспағанда, төлемдерді ұсынуға, уәде етуге немесе жүзеге асыруға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе оңайлату үшін оларға теңестірілген адамдарға сыйлықтар ұсынуға;

4) төлемдер белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе оңайлату үшін пайдаланылуы мүмкін деген күдік болған кезде үшінші тұлғаларға төлемдер ұсынуға, уәде беруге немесе жүзеге асыруға құқылы;

5) жеке пайда алу үшін серіктестікте (оның ішінде уақытша негізде) жұмысқа орналасуды ұсынуға, уәде беруге немесе ұсынуға;

6) үшінші тұлғалардан жоғары немесе жалған төлемдерді қабылдауға немесе қабылдауға жәрдемдесу;

7) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптарына және серіктестіктің ішкі құжаттарына қайшы келетін сыйлықтар немесе қонақжайлылық белгілерін беруге немесе алуға құқылы.

5.3 Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері өздерінің кәсіби қызметінде мынадай мінез құлық нормаларын қатаң сақтауға тиіс:

1) Қазақстан Республикасы заңнамасының және осы саясаттың талаптарын орындауға міндетті;

2) іскерлік қатынастарда адал және әдепті болуға, лауазымдық міндеттерді орындаудың кез келген жосықсыз тәсілдерінен аулақ болуға;

3) серіктестіктің беделін түсіруге қабілетті іс-әрекеттер жасауға жол бермеуге;

4) серіктестіктің қызметтік жағдайы мен құпия ақпаратын, материалдық және материалдық емес активтерін жеке мақсатта пайдаланбауға;

5) заңсыз әрекеттерге не олардың заңдылығы мен әдептілігіне қатысты күдік тудыруы мүмкін әрекеттерге жол бермеуге;

6) әріптестерінен сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқықтық мәдениетті сақтауды қолдау және талап ету;

7) Кәсіпкерлік қызметті және (немесе) табыс алуға байланысты өзге де қызметті жүзеге асыру барысында біреуге жәрдем көрсетуден қалыс қалуға;

8) басқа қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеуге, осындай әрекеттердің жолын кесуге;

9) мүдделер қақтығысы болған кезде лауазымдық міндеттерді жүзеге асырмауға міндетті.

5.4 Серіктестіктің лауазымды тұлғалары, қызметкерлері:

1) Серіктестік мүддесінде немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаудан және (немесе) жасауға қатысудан қалыс қалуға;

2) айналасындағылар серіктестіктің мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға немесе жасауға қатысуға дайын деп түсіндіруі мүмкін мінез-құлықтан қалыс қалуға;

3) тікелей басшыға қызметкердің туындау мүмкіндігі не туындаған мүдделер қақтығысы немесе сыбайлас жемқорлық фактісі туралы хабарлауға;

4) егер тікелей және/немесе жоғары тұрған басшының өзі сыбайлас жемқорлық қызметіне тартылса, серіктестіктің сайтында көрсетілген сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметке, сенім телефонына немесе поштаға жүгінуге міндетті.

5) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды ашуда белсенділік танытуға міндетті.

5.5 Өз іс - әрекеттерінің дұрыстығына немесе кез келген басқа мінез-құлық нормаларына күмән туындаған кезде серіктестіктің лауазымды адамдары мен қызметкерлері серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметіне, өзінің тікелей немесе жоғары тұрған серіктестік басшысына жүгінеді.

6 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және оның алдын алу жөніндегі шаралар

6.1 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг

6.1.1 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг-серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасының жай-күйіне, сондай-ақ серіктестіктің сыбайлас жемқорлық деңгейін қабылдауы мен бағалауына қатысты ақпаратты жинау, өңдеу, қорыту, талдау және бағалау жөніндегі қызметі.

6.1.2 Серіктестіктің қызметі сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің мәні болып табылады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті серіктестік кез келген уақытта өз бастамасы бойынша жүргізеді. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелері сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу үшін, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға бағытталған шараларды жетілдіру үшін негіз бола алады.

6.1.3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг:

1) серіктестіктің құрылымдық бөлімшелерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі қызметін зерделеу жолымен жүзеге асырылады;

2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдарды және жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін зерделеу жолымен жүзеге асырылады;

3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша әлеуметтік сауалнамалардың нәтижелерін қарау жолымен жүзеге асырылады.

6.1.4 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелері жалпылау үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жіберілуі мүмкін.

6.1.5 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу кезінде серіктестік сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган бекіткен сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу қағидаларын басшылыққа алады.

6.2 Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау

6.2.1 Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау (бұдан әрі - талдау) деп сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және зерделеу жөніндегі қызмет түсініледі.

6.2.2 Талдау жүргізу туралы шешімді серіктестіктің атқарушы органы, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг нәтижелері негізінде қабылдайды.

6.2.3 Талдау объектісі серіктестіктің құрылымдық бөлімшелерінің қызметі болып табылады және келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

1) Құрылымдық бөлімшенің қызметіне қатысты ішкі құжаттарда сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

2) құрылымдық бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

6.2.4 Құрылымдық бөлімшенің қызметіне қатысты ішкі құжаттарда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер мен нормалар айқындалады.

6.2.5 Құрылымдық бөлімшенің ұйымдық-басқару қызметі деп:

- персоналды басқару;

- мүдделер қақтығысын реттеу;

- бюджет және қаржы қаражатын игеру және бөлу;

- жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу;

- Ақпараттық жүйелерді әзірлеу және пайдалану;

- құрылымдық бөлімшенің функцияларын іске асыру;

- бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер деп түсініледі.

6.2.6 Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу заңда белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

6.2.7 Кез келген сыбайлас жемқорлық схемасы үшін тәуекелге төзімділіктің нөлдік деңгейі қабылданды және әрбір жағдайда серіктестік ішкі талдау нәтижелері бойынша анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту жөніндегі шараларды әзірлейді.

6.2.8 Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің барынша туындауы мүмкін серіктестік қызметінің бағыттары:

- 1) тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу және өткізу;
- 2) персоналды басқару;
- 3) сыйлықтар және Өкілдік шығыстар.

6.3 Тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу және сату

6.3.1 Серіктестіктің мұқтажы үшін мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде серіктестіктің қызметкерлері:

- 1) Мемлекеттік сатып алу үшін пайдаланылатын ақшалай қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсауға;
- 2) заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге мемлекеттік сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беруге;
- 3) мемлекеттік сатып алу процесінің ашықтығы мен ашықтығын қамтамасыз етуге міндетті;
- 4) сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеуге;
- 5) Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне контрагенттердің мониторингін мынадай рәсімдерді (қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей) жүргізу арқылы жүзеге асыруға:

- өзінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты мен рәсімдерінің болуын тексеру, осы саясаттың талаптарын сақтауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында өзара ынтымақтастықты жүзеге асыруға дайын болу;

- іскерлік беделді және мүдделер қақтығысының болмауын тексеру;

- жалған кәсіпкерлік, сенімділік, салықтық және өзге де берешектің, ақша қаражатының, сондай-ақ банктің, юрисдикцияның бар-жоғын тиісті уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдарға (қаржы министрлігі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және басқалар) сұрау салулар жіберу арқылы, сондай-ақ контрагенттерді тексерудің мамандандырылған сервистері арқылы тексеру;

б) жасалатын мәмілелерге осы Саясаттың **3 Қосымшасы** бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы Ескертпе енгізілсін. Серіктестік өз тарапынан сыбайлас жемқорлық ниеттері мен фактілері анықталған жағдайда контрагенттермен мәмілелерді бұзу құқығын өзіне қалдырады;

7) контрагенттерді осы саясаттың қағидаттары мен талаптары туралы хабардар етуге міндетті;

8) серіктестік контрагенттердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттар мен рәсімдерді, сондай-ақ мінез-құлық стандарттарын қабылдауын құптайды.

6.3.2 Серіктестік қызметтерін және өзге де функцияларды көрсету кезінде серіктестік қызметкерлері:

1) тұрақты негізде қызметтер көрсету сапасын арттыру жөнінде шаралар қабылдауға;

2) пайдаланушыларға қызмет көрсету тәртібі туралы толық және анық ақпаратты қолжетімді нысанда ұсынуға міндетті;

3) көзделмеген құжаттарды талап етуге жол бермеуге, сол сияқты қызметтер көрсету және өзге де функциялар барысында кез келген әуре-сарсаңға (бюрократияға) жол бермеуге;

4) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға итермелеген кезде басшылыққа баяндауға;

5) қызмет көрсету процесінің, қызмет көрсету кезінде үнемділік пен тиімділіктің ұдайы жетілдірілуін қамтамасыз етуге міндетті.

6.4 Персоналды басқару

6.4.1 Серіктестік кадрлық шешімдер қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық қағидаттарын ұстанады. Қызметкерлерді жалдау, бағалау, жылжыту және жұмыстан шығару кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында серіктестік:

1) персоналды іріктеу мен жалдаудың ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

2) жұмысқа орналасуға кандидаттарды еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін олардың сенімділігі және мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

3) өзінің негізгі қызмет көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің нәтижелілігін негізге ала отырып, персоналдың қызметін бағалауды және сыйақы төлеуді жүргізеді;

4) қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін негізге ала отырып, жоғары тұрған лауазымға жылжыту туралы шешім қабылдайды;

5) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін жүзеге асырады.

6.4.2 Серіктестіктің мемлекеттік функцияларын орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың (осы Саясаттың **2 Қосымшасы**) осы Саясаттың **4 Қосымшасының** нысаны бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісімін серіктестіктің кадр саясатын (кадр қызметін) қалыптастыруға және қамтамасыз етуге жауапты құрылымдық бөлімше бекітеді. Қол қойылғаннан кейін сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісім қызметкердің жеке ісінде сақталады.

6.4.3 Серіктестіктің мемлекеттік функцияларын орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы жұмысқа қабылдаудан бас тартуға не жұмыстан шығаруға әкеп соғады.

6.4.4 Серіктестіктің мемлекеттік функцияларын орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың қылмыстық-жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтамауы өкілеттіктерін тоқтату/жұмыстан шығару үшін негіз болып табылады.

6.5 Сыйлықтар және Өкілдік шығындар

6.5.1 Серіктестік іскерлік сыйлықтармен алмасуды және өкілдік шығыстарды, оның ішінде іскерлік қонақжайлылықты жүзеге асыруды бизнесті жүргізудің қажетті бөлігі және жалпы қабылданған іскерлік практика деп таниды.

6.5.2 Серіктестік іскерлік сыйлықтар мен іскерлік қонақжайлылық шығындарына қатысты адалдық пен ашықтық ахуалын көтермелейді.

6.5.3 Серіктестік жеке элементті, яғни сыйлықты және басқа заттарды жеке тұлғаға бермеуді жояды.

6.5.4 Іскерлік сыйлықтармен алмасу және өкілдік шығыстарды, оның ішінде үшінші тұлғалармен серіктестіктің іскерлік қонақжайлылығын жүзеге асыру мынадай өлшемшарттарға жауап беруі тиіс:

1) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормаларына, өкілдік шығыстар мәселелері жөніндегі серіктестіктің ішкі құжаттарына толық сәйкес келуге;

2) ақылға қонымды негізделген, мөлшерлес болуға, қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз ақша қаражаты, бағалы қағаздар, бағалы металдар болып табылмауға және ақша қаражатының өзге де түрлерін немесе баламаларын білдірмеуге, сондай-ақ сән-салтанат нысанасы болып табылмауға;

3) қызмет, іс-әрекет, әрекетсіздік, жол бермеу, қамқоршылық, құқықтар беру, мәміле, келісім, лицензия, рұқсат және т. б. туралы белгілі бір шешім қабылдау немесе алушыға өзге де заңсыз немесе этикаға жат мақсатпен ықпал ету әрекеті үшін жасырын сыйақы ұсынбауға;

4) Серіктестік, оның лауазымды адамдары мен жұмыскерлері үшін іскерлік беделін жоғалтуға әкеп соғуы мүмкін тәуекел тудырмауға тиіс.

6.5.5 Серіктестік жүзеге асыратын сатып алудың кез келген әлеуетті қатысушысынан сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерін қабылдауға тыйым салынады. Іскерлік сыйлықтың немесе іс-шараның осы Саясаттың талаптарына сәйкестігіне күмән туындаған кезде серіктестіктің лауазымды адамы немесе қызметкері серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметімен және серіктестіктің тікелей жоғары тұрған басшысымен кеңесу керек.

6.6 Мүдделер қақтығысын анықтау және реттеу

6.6.1 Мүдделер қақтығысын басқару сыбайлас жемқорлыққа қарсы маңызды тетіктердің бірі болып табылады. Серіктестік мүдделер қақтығысымен байланысты тәуекелдерді іске асырудың алдын алуға және оларды реттеуге көп көңіл бөледі.

6.6.2 Серіктестіктің лауазымды адамдары мен қызметкерлері өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде серіктестіктің мүдделерін басшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері серіктестіктің мүдделеріне қайшы келетін жағдайлардан немесе жағдайлардан аулақ болуға міндетті. Мүдделер қақтығысы (немесе оның туындау мүмкіндігі) туындаған жағдайда серіктестіктің лауазымды адамдары мен қызметкерлері осы ақпаратты серіктестіктің тікелей басшысының не жоғары тұрған басшысының назарына жазбаша нысанда жеткізуге міндетті.

6.6.3 Байқау кеңесінің төрағасы немесе серіктестіктің атқарушы органы лауазымды адамдар мен қызметкерлердің өтініштері бойынша немесе басқа көздерден ақпарат алған кезде серіктестік мүдделерінің қақтығысын анықтау

және реттеу қағидаларына сәйкес тиісті ден қою шараларын уақтылы қабылдауға міндетті.

6.6.4 Мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді бастапқы ашу (декларациялау) серіктестіктің барлық лауазымды адамдары мен қызметкерлері жұмысқа қабылдау кезінде осы Саясатқа 5-қосымшаның нысаны бойынша мүдделер қақтығысы туралы декларацияны толтыру жолымен жүзеге асырылады. Мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді бастапқы ашуды серіктестіктің кадр саясатын (кадр қызметін) қалыптастыруға және қамтамасыз етуге жауапты құрылымдық бөлімше тіркейді және әрбір қызметкердің жеке ісінде сақталады.

6.6.5 Товарищество в обязательном порядке осуществляет учет аффилированных лиц Товарищества.

6.7 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

6.7.1 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар-серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарына сәйкес сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған серіктестік қызметі үшін белгіленген ұсынымдар жүйесі.

6.7.2 Серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттары серіктестікте жұмыс істейтін адамдардың оларды мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға бағытталған әрекеттері мен шешімдерін айқындайды.

6.7.3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар серіктестіктің ішкі құжаттарын әзірлеу кезінде ескеріледі.

6.7.4 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттардың міндеттері:

1) серіктестікте жұмыс істейтін адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлқын қалыптастыру;

2) Сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың теріс салдарын болғызбау;

3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру;

4) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру.

6.7.5 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру-серіктестікте сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікті көрсететін құндылықтар жүйесін сақтау және нығайту жөніндегі серіктестіктің қызметі.

6.7.6 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру серіктестіктің әрбір қызметкерінің борышы болып табылады және серіктестікте түсіндіру жұмыстарын және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де шараларды жүргізу арқылы жүзеге асырылады.

6.7.7 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру-адамның адамгершілік, зияткерлік, мәдени дамуы және сыбайлас жемқорлықты қабылдамаудың белсенді азаматтық ұстанымын қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылатын тәрбие мен оқытудың үздіксіз процесі.

6.8 Бастамашылық ақпараттандыру жүйесі

6.8.1 Бұзушылықтар туралы бастамашыл хабардар ету жүйесі қызметкерлерге және өзге де мүдделі тараптарға серіктестік қызметкерлерінің

немесе серіктестік қызметкерлеріне қатысты жасаған немесе жоспарлаған бұзушылықтары туралы бар негізделген күдіктерді құпия немесе жасырын түрде білдіруге мүмкіндік беру мақсатында құрылған.

6.8.2 Серіктестік қызметкерлерден сыбайлас жемқорлықтың ықтимал фактілері және қолданыстағы ішкі құжаттар мен заңнаманың кез келген бұзушылықтары туралы негізделген болжамдар туралы хабарлауды талап етеді, сондай-ақ өзінің күмәні туралы жақсы ниетпен хабарлауды ынталандырады.

6.8.3 Серіктестік құпиялылықты және өтініш берушінің қудалауынан қорғауды, сондай-ақ жасалған хабарлау құралдары арқылы барлық хабарламаларды объективті қарауды қамтамасыз етеді. Серіктестік сыбайлас жемқорлыққа қарсы сенім телефоны бойынша +7 7292 564-266 телефоны бойынша не пошта maekhotline@maek.kz арқылы анонимді хабарлауға мүмкіндік береді.

6.8.4 Серіктестік жол берілмейді деп санайды және серіктестіктің басқа қызметкері/лауазымды адамы жасаған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтың болжамды фактісі туралы адал хабарлаған серіктестіктің қызметкерлеріне/лауазымды адамдарына, егер мұндай күдік расталмаса да, жауап шараларын уақтылы анықтауға және жолын кесуге тырысады.

6.8.5 Серіктестіктің барлық қызметкерлері бастамашыл ақпараттандыру рәсімдерімен танысуға және оларды пайдалануға, сондай-ақ осы рәсімдермен қамтамасыз етілетін өздерінің құқықтары мен қорғау шаралары туралы хабардар болуға тиіс. Осы мақсатқа жету үшін бастамашыл ақпараттандыру жүйесі туралы ақпарат жұмысқа орналасу кезінде танысуға міндетті тізбенің бөлігі болуға тиіс.

7 Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеу

7.1 Серіктестікте сыбайлас жемқорлық фактілері және корпоративтік Әдеп кодексіні бұзу туралы барлық хабарламалар (шағымдар, өтініштер) бойынша Байқау кеңесінің, атқарушы органның немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтің шешімі бойынша тексеру/қызметтік тексеру (бұдан әрі – тексеру) жүргізіледі.

7.2 Тексеруді серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі, қажет болған жағдайда серіктестіктің тиісті құрылымдық бөлімшелерінің өкілдерін тарта отырып жүргізеді.

7.3 Егер тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық фактісі анықталған жағдайда, сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидатын негізге ала отырып, еңбек қатынастарын бұзуға және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беруге дейінгі тәртіптік шараларды қолдану түзету шараларын қабылдау тергеудің аяқталуы болып саналады.

7.4 Лауазымды адамдар мен қызметкерлер сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметті өзінің күдіктері туралы хабардар етуге немесе серіктестікке қандай да бір қатысы бар кез келген лауазымды адам немесе қызметкер, контрагент немесе басқа Тараптар жасаған ықтимал сыбайлас жемқорлық әрекеттері туралы басқа адамдардан алынған мәліметтерді беруге құқылы.

7.5 Байқау кеңесі, атқарушы орган және сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет сыбайлас жемқорлық фактілері туралы келіп түскен жасырын хабарламалар бойынша тексеруді жүзеге асырмау құқығын өзіне қалдырады. Келіп түскен ақпарат жалған болуы мүмкін, ал көп жағдайда біреудің атын немесе әрекетін жамандау үшін ойдан шығарылған болуы мүмкін. Тексеру жүргізу кезінде ықтимал мүдделер қақтығысы алынып тасталуы тиіс.

7.6 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет тексеру жүргізу жөніндегі өз функцияларын жүзеге асыру мақсатында құқылы:

1) өкілеттіктер және оларға жүктелген мәселелер шеңберінде тексеруді жүзеге асыру үшін қажетті кез келген ақпаратқа қол жеткізуге;

2) жүргізілетін тексеру мәселелері бойынша серіктестік қызметкерлерінен жазбаша түсініктемелер алуға;

3) серіктестіктің тиісті құрылымдық бөлімшелерінен тексеру мәселелері бойынша қажетті мәліметтерді сұратуға не олардың консультациясын алуға;

4) белгіленген тәртіппен тексеруге қатысы бар құжаттармен (оның ішінде құпия сипаттағы) танысуға, қажет болған жағдайда олардың көшірмелерін не олардың үзінділерін тексеру материалдарына қоса беруге міндетті;

5) тәртіптік теріс қылық жасаған серіктестік қызметкерлерін жауапқа тарту туралы және/немесе серіктестікке келтірілген материалдық залалды өндіріп алу туралы ұсыныс енгізуге;

6) тексеру жүргізу жөніндегі өз функцияларын орындау үшін ішкі және сыртқы мамандарды тартуға;

7) тексеру нәтижелерін серіктестіктің байқау кеңесіне еркін білдіруге және ашуға құқылы;

8) тексеруді тиімді жүргізу үшін жеткілікті және тиісті болуы тиіс материалдық ресурстарға;

9) серіктестіктің атқарушы органына дербес немесе басқа бөлімшелермен және лауазымды адамдармен бірлесіп серіктестіктің жекелеген қызметкерлері мен бөлімшелерінің жұмысында анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктерді жою жөнінде ұсынымдар, сондай-ақ тексеру жүргізу процесінде белгілі болған аталған бөлімшелердің жұмысын оңтайландыру жөнінде ұсынымдар беру;

10) өз функцияларын жүзеге асыру үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасауға құқылы.

7.7 Тексеру жүргізу кезінде тексерушілер тәуелсіздік, объективтілік, Кәсіби құзыреттілік, бейтараптық және құпиялылық қағидаттарын басшылыққа алуға тиіс.

7.8 Серіктестіктің лауазымды адамдары мен қызметкерлері тексерушілерді тексеру кезінде олардың қызметіне кедергі келтірмеуге тиіс.

7.9 Тексеру қорытындысы бойынша қорытынды жасалады, оған сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтің басшысы немесе оны алмастыратын адам, сондай-ақ қажет болған жағдайда тексеруге қатысқан басқа да адамдар қол қояды.

7.10 Қорытынды тиісті шешімдер қабылдау үшін серіктестіктің атқарушы органына жіберіледі.

7.11 Серіктестіктің лауазымды адамдары мен қызметкерлері тарапынан сыбайлас жемқорлық сипатындағы ықтимал фактілер анықталған жағдайда

тексеру нәтижелерін тиісті құқық қорғау органдарына жіберу туралы шешімді серіктестіктің атқарушы органы немесе Байқау кеңесі қабылдайды.

7.12 Серіктестік құқық қорғау және сот органдарына тексеру жүргізу барысында жиналған қолда бар материалдарды ұсынуға құқылы.

Адамдарды тәртіптік жауаптылыққа тарту үшін дәлелдемелер жеткілікті болған барлық жағдайларда тәртіптік жауаптылыққа тарту Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын сақтай отырып жүзеге асырылады.

8 Өзара ынтымақтастық

8.1 Серіктестік өзара іс-қимыл қағидаты негізінде уәкілетті мемлекеттік органдармен және ұйымдармен, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы үшінші тұлғалармен өзара іс-қимыл мақсатында ынтымақтасады:

1) сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтар жасалған жағдайлар туралы хабардар ету;

2) Сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтарға тергеп-тексеру жүргізу кезінде жәрдемдесу;

3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі бірлескен іс-шараларды әзірлеу мәселелері бойынша серіктестіктің қызметіне тексеру жүргізу кезінде үйлестіру;

4) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама мәселелеріне байланысты уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдардың сұрау салулары бойынша түсініктемелер беру/кеңестерге (кездесулерге) қатысу.

9 Кері байланыс

9.1 Серіктестік осы саясатты өзінің корпоративтік сайтында еркін қолжетімділікте орналастырады, сыбайлас жемқорлықты қабылдамау туралы ашық мәлімдейді, барлық тараптардың саясат қағидаттары мен талаптарын сақтауын құптайды және көтермелейді.

Сыбайлас жемқорлықтың ықтимал немесе белгілі жағдайлары туралы хабарламалар серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметіне, өзінің тікелей және жоғары тұрған басшысына немесе құпиялылықты қамтамасыз ететін серіктестіктің веб-сайтында көрсетілген арналар мен байланыс құралдары арқылы берілуі мүмкін.

10 Жауапкершілік

10.1 Серіктестіктің лауазымды адамдары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жауаптылықта болады (қылмыстық, әкімшілік және тәртіптік).

10.2 Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған серіктестіктің лауазымды адамдары мен

қызметкерлері серіктестіктің материалдық залалын өтеуден босатылмайды, әйтпесе Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімі бойынша.

10.3 Осы Саясат талаптарының орындалуына серіктестіктің лауазымды адамдары, қызметкерлері және құрылымдық бөлімшелері өз құзыреті шегінде жауапты болады.

10.4 Серіктестіктің кадр саясатын қалыптастыруға және қамтамасыз етуге жауапты құрылымдық бөлімше лауазымды адамдардың, серіктестік қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді, мүдделер қақтығысы туралы бастапқы декларацияларды, осы саясат нормаларын сақтау және оларды серіктестік қызметкерлерінің жеке істерінде сақтау міндеттемелерін қабылдауға келісімін жазбаша нысанда тіркеуге жауапты болады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет осы Саясатта баяндалған нормалар мен талаптардың сақталуын бақылауға жауапты болады.

11 Қорытынды ережелер

11.1 Осы құжатты әзірлеуші сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет болып табылады.

11.2 "МАЭК" ЖШС-де Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы осы Саясат 02.12.2024 жылғы № 7 хаттама Бақылау кеңесінің шешімімен бекітілді және қолданысқа енгізілді.

11.3 Осы құжаттың қолданылу мерзімі-5 жыл.

11.4 Бұл құжат «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-де ЗД-08-2022 ІНҚ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының орнына енгізілді.

"МАЭК" ЖШС-де сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының нормаларын сақтау міндеттемесі

1. Қызметкер "МАЭК" ЖШС Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының мазмұнымен және "МАЭК" ЖШС Корпоративтік этика Кодексімен танысқанын растайды және оларды сақтауға міндеттенеді.

2. Қызметкер міндеттенеді:

а) сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе үшінші тұлғалардың делдалдығы арқылы қатыспауға, оның ішінде кез келген нысанда (ынталандырушы төлемдер), оның ішінде ақшалай қаражат, құндылықтар, қызметтер нысанында формальдылықтарды жеңілдету үшін пара мен төлемдерді ұсынбауға, бермеуге, уәде бермеуге, сұрамауға және алмауға коммерциялық ұйымдарды, билік және өзін-өзі басқару органдарын, қазақстандық және шетелдік мемлекеттік қызметшілерді, жеке компаниялар мен олардың өкілдерін қоса алғанда, қандай да бір тұлғаларға және қандай да бір тұлғалардан немесе ұйымдардан өзге де пайда әкеледі.

б) айналасындағылар мүдделерінде немесе "МАЭК" ЖШС атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға немесе жасауға қатысуға дайын деп түсіндіруі мүмкін мінез-құлықтан бас тартуға құқылы.

в) тікелей басшыны және саясаттың сақталуын бақылауға жауапты адамды дереу хабардар етуге міндетті:

– қызметкерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру жағдайлары туралы;

– "МАЭК" ЖШС-нің басқа қызметкерлерінің, контрагенттерінің немесе өзге де тұлғалардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасау жағдайлары туралы қызметкерге белгілі болған ақпарат туралы жарлық;

– қызметкердің мүдделер қақтығысының туындау мүмкіндігі немесе туындауы туралы мәлімдеме.

3. Қызметкер "МАЭК" ЖШС-нің "жедел желісіне", саясаттың сақталуын бақылауға жауапты "МАЭК" ЖШС-нің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметіне өз іс-әрекеттерінің, сондай-ақ Серіктестікпен өзара іс-қимыл жасайтын басқа қызметкерлердің, контрагенттердің немесе өзге де тұлғалардың іс-әрекеттерінің, әрекетсіздігінің немесе ұсыныстарының заңдылығы немесе әдептілігі туралы күдік туралы хабарлау мүмкіндігімен танысты.

4. Қызметкерге "МАЭК" ЖШС-нің бірде-бір қызметкері, оның ішінде "МАЭК" ЖШС тарапынан, егер ол сыбайлас жемқорлықтың болжамды фактісі туралы хабарлаған болса, не егер ол пара беруден немесе алудан, коммерциялық пара беруден немесе паракорлыққа делдалдықты кез келген басқа тәсілмен көрсетуден бас тартса, санкциялар мен қудалауға ұшырамайтыны түсіндірілді мұндай бас тартудың нәтижесінде "МАЭК" ЖШС-де жоғалған пайда пайда болды немесе коммерциялық және бәсекелестік артықшылықтар алынбады.

5. Қызметкерге қазақстандық және басқа да қолданылатын заңнаманың сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптарын, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы Саясатты және "МАЭК" ЖШС Корпоративтік Әдеп кодексіні бұзғаны үшін тәртіптік, әкімшілік, азаматтық-құқықтық және/немесе қылмыстық жауаптылыққа тарту мүмкіндігі туралы ескертілді.

6. Қызметкерге "МАЭК" ЖШС-де Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясаттың қағидаттары мен талаптары және қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама туралы қосымша сұрақтар болған жағдайда, ол саясаттың сақталуын бақылауға жауапты "МАЭК" ЖШС-нің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметіне жүгіне алатыны түсіндірілді.

« ____ » _____ 20__ ж. _____ / _____

Мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдар ("сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабы 4-тармағы)

№	Лауазымдар тізбесі	Негіз
1	Бас директор	ҚР "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңының 1-бабының 4-тармақшасы
2	Бас директордың орынбасарлары	ҚР "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңының 1-бабының 4-тармақшасы
5	Сатып алуды ұйымдастыру департаментінің директоры	ҚР "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңының 1-бабының 4-тармақшасы
6	Адам ресурстарын басқару департаментінің директоры	ҚР "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңының 1-бабының 4-тармақшасы
7	Қазынашылық департаментінің директоры	ҚР "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңының 1-бабының 4-тармақшасы

Контрагенттермен шарттар үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпенің мысалы

1. Осы Шарт бойынша өз міндеттемелерін орындау кезінде тараптар мен олардың қызметкерлері қандай да бір заңсыз артықшылықтар немесе өзге де заңсыз мақсаттар алу мақсатында осы адамдардың іс-әрекеттеріне немесе шешімдеріне ықпал ету үшін кез келген тұлғаларға тікелей немесе жанама түрде қандай да бір ақша қаражатын немесе құндылықтарды төлемейді, төлеуді ұсынбайды және төлеуге рұқсат бермейді.

2 Осы Шарт бойынша өз міндеттемелерін орындау кезінде тараптар мен олардың қызметкерлері пара беру/алу, коммерциялық пара беру сияқты осы Шарттың мақсаттары үшін қолданылатын заңнамамен сараланатын әрекеттерді, сондай-ақ Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) қарсы іс-қимыл туралы қолданылатын заңнама мен халықаралық актілердің талаптарын бұзатын әрекеттерді жүзеге асырмайды.

3 Осы шарт тараптарының әрқайсысы басқа Тараптың қызметкерлерін қандай да бір жолмен, оның ішінде ақшалай сомалар, сыйлықтар беру, олардың атына жұмыстарды (көрсетілетін қызметтерді) өтеусіз орындау арқылы және қызметкерді белгілі бір тәуелділікке салатын және осы қызметкердің оны ынталандыратын пайдасына қандай да бір іс-әрекеттерді орындауын қамтамасыз етуге бағытталған басқа да тәсілдермен ынталандырудан бас тартады Тараптар.

4 Тарапта қандай да бір Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шарттардың бұзылуы орын алды немесе орын алуы мүмкін деген күдік туындаған жағдайда тиісті Тарап екінші Тарапты жазбаша нысанда хабардар етуге міндеттенеді.

5 Жазбаша хабарламада Тарап пара беру немесе алу, коммерциялық пара беру, сондай-ақ қолданылатын параның талаптарын бұзатын іс-әрекеттер ретінде қолданыстағы заңнамамен сараланатын іс-әрекеттерде көрініс табатын, контрагенттің, оның қызметкерлерінің осы шарттардың қандай да бір ережелерінің бұзылғанын немесе орын алуы мүмкін екенін растайтын немесе болжауға негіз беретін фактілерге сілтеме жасауға немесе материалдарды беруге міндетті. Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға қарсы іс-қимыл туралы заңдар мен халықаралық актілер.

6 Осы Шарттың Тараптары сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі рәсімдердің жүргізілуін таниды және олардың сақталуын бақылайды. Бұл ретте тараптар сыбайлас жемқорлық қызметіне тартылуы мүмкін контрагенттермен іскерлік қатынастардың тәуекелін азайту үшін ақылға қонымды күш-жігер жұмсайды, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мақсатында бір-біріне өзара жәрдем көрсетеді. Тараптар сыбайлас жемқорлық қызметіне тараптарды тарту тәуекелдерін болғызбау мақсатында тексерулер жүргізу жөніндегі рәсімдердің іске асырылуын қамтамасыз етуге міндеттенеді.

7 Тараптар сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың ҚР Қылмыстық кодексінде, ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексінде, ҚР "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңында және негізгі талаптары пара беруге тыйым салу, пара алуға тыйым салу, коммерциялық пара беруге тыйым

салу және парақорлыққа делдалдыққа тыйым салу болып табылатын өзге де нормативтік құқықтық актілерде белгіленген нормаларын сақтауға тиіс. Тарапта сыбайлас жемқорлық бұзушылық орын алды немесе орын алуы мүмкін деген күдік туындаған жағдайда, тиісті Тарап бұл туралы екінші Тарапты жазбаша нысанда дереу хабардар етуге міндеттенеді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдау туралы келісім

Мен, _____,

(Т, А, Ә)

(лауазымы)

Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, "МАЭК" ТҚК Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының талаптарын сақтау, Менің өкілеттіктерімді жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерде пайдалануға әкеп соғуы мүмкін іс-әрекеттер жасауға жол бермеу мақсатында өзіме сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер қабылдаймын:

1) өз функцияларын орындаумен үйлеспейтін қызметті жүзеге асыру;
2) менің жақын туыстарымның, жұбайларымның және жекжаттарымның бірлескен жұмысына жол бермеу, атап айтқанда:

- менің жақын туыстарым, жұбайым (зайыбым) және (немесе) жекжаттарым атқаратын лауазымдарға тікелей бағынысты лауазымдарды атқаруға, сондай-ақ менің жақын туыстарымның, жұбайымның (зайыбымның) және (немесе) жекжаттарымның тікелей бағынысындағы лауазымдарды атқаруға;

- серіктестіктің бір басқару органында (байқау кеңесінде, атқарушы органда) өзінің жақын туыстарымен, жұбайымен (зайыбымен) және (немесе) жекжаттарымен лауазымдарды атқаруға міндетті.

3) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе алу мақсатында ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдалану;

4) өзінің лауазымдық өкілеттіктерін атқаруына байланысты немесе өзінің лауазымдық жағдайына байланысты оларды ұсынған адамдардың пайдасына іс-әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін материалдық сыйақы, сыйлықтар немесе қызметтер қабылдау;

5) "Ойын бизнесі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ұйғарымға жататын құмар ойындарға және (немесе) ойын мекемелеріне бәс тігуге, сол сияқты осы үшін бөлінбеген орындарда немесе желілерді пайдалану арқылы өткізілетін құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге қатысуға Телекоммуникациялар, оның ішінде Интернет желілері.

Толтырылған және қол қойылған нысан-серіктестікте еңбек және/немесе лауазымдық міндеттері орындалған күннен бастап Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісімді растау серіктестіктің лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің жеке ісінде сақталады.

(қолы, күні)

"МАЭК" ЖШС мүдделер қақтығысы туралы Декларация

(Т, А, Ә және декларант лауазымы)

Бұл құжат құпия болып табылады және тек "МАЭК"ЖШС-де қолданылады. Декларацияда ұсынылған ақпарат сыртқы тарапқа жария етілмейді.

Декларант төмендегі сұрақтармен мұқият танысып, олардың әрқайсысына "иә" немесе "жоқ" деп жауап беруі керек. Айта кету керек, "иә" жауабы мүдделер қақтығысының болуын міндетті түрде растамайды, бірақ жеке талқылау мен реттеуді қажет ететін аспектілерді көрсетеді.

Осы декларацияны толтырар алдында мен мыналармен таныстым (таныстым) :

- "МАЭК"ЖШС Корпоративтік этика және әлеуметтік жауапкершілік Кодексімен;
- "МАЭК"ЖШС сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатымен.

« ___ » _____ 20__ ж.

(ҚОЛЫ)

Декларант әр парақты өз қолымен толтырады және қол қояды

№	Сұрақтар	Иә	Жоқ
1.	Сізге немесе сіздің жақын туыстарыңызға тиесілі заңды тұлғаларды тізімдеуді, сіз немесе сіздің жақын туыстарыңыз жеке кәсіпкер ретінде қызметті жүзеге асырып жатқаныңызды көрсетуді сұраймыз: _____		
2.	"МАЭК" ЖШС-де (лауазымы, бөлімшесі) жұмыс істейтін жақын және алыс туыстарының тізімін сұраймыз: _____		
3.	Жұмыс істейтін жұмысшылар үшін: бұл туыстар сіздің қарамағыңызда ма, әлде сіздің басшыларыңыз ба, сонымен қатар сіз және сіздің туыстарыңыз бір өндірістік процеске қатыса ма, жоқ па, соны көрсетіңіз: _____		
4.	Сіз немесе Сіздің мүдделеріңізді білдіретін тұлғалар тікелей иеленуші, бенефициар немесе құрылтайшы болып табыласыз ба, не басқа қаржылық мүдденіз бар ма?:		
4.1	"МАЭК" ЖШС іскерлік серіктесі болып табылатын ұйымда (контрагент, мердігер, жеткізуші және т.б.).		
4.2	"МАЭК" ЖШС-нің іскер серіктесі болуды жоспарлап отырған не іс-қимыл жасайтын ұйымда немесе онымен келіссөздер жүргізеді.		
4.3	Мақсаты, мүдделері мен қызмет саласы "МАЭК" ЖШС-нің мақсаттарына, мүдделеріне және қызмет саласына ұқсас басқа адамдардың (заңды немесе жеке) қызметінде.		
4.4	«МАЭК» ЖШС-мен сотта немесе өзге де талқылауда тарап ретінде шығатын ұйымда		
5.	Сіз және/немесе Сіздің жақын туысқандарыңыз және/немесе Сіздің мүдделеріңізді білдіретін адамдар басқару органдарының мүшелері (Байқау кеңесі және/немесе бас директор) немесе басшылары (директорлар, директорлардың орынбасарлары және т.б.), сондай-ақ қызметкерлер, кеңесшілер, өкілдер немесе өзге де үлестес тұлғалар болып табыласыз ба?:		
5.1	"МАЭК" ЖШС іскерлік серіктесі болып табылатын ұйымда (контрагент, мердігер, жеткізуші және т.б.).		

5.2	"МАЭК" ЖШС-нің іскер серіктесі болуды жоспарлайтын не іс-қимыл жасайтын немесе онымен келіссөздер жүргізетін ұйымда, оның ішінде тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді жеткізуге сатып алу/сауда-саттық рәсіміне		
5.3	"МАЭК" ЖШС бәсекелестерінің қызметінде (кез келген заңды немесе жеке тұлғалар).		
Жеке мүдделер және бизнесті адал жүргізу			
6.	Сіз «МАЭК» ЖШС атынан қандай да бір коммерциялық мәмілеге қатыстыңыз ба? (шарт талаптарының орындалуына жауапты шешім қабылдайтын, жұмыстарды не қызметтерді қабылдайтын, орындалған жұмыстардың актісіне қол қоятын/бұрыштама қоятын және т.б. тұлға ретінде)Сіз және/немесе Сіздің отбасыңыздың мүшелері (немесе ата-анаңыз, жұбайыңыз сияқты оларға теңестірілген адамдар)(а) балалары, аға-інілері, апа-сіңлілері, сондай-ақ аға-інілері, апа-сіңлілері, ата-аналары, ерлі-зайыптылардың және ерлі-зайыптылардың балалары) және өзге де адамдардың жеке мүдделері болған.		
7.	Сіз және/немесе Сіздің отбасыңыздың мүшелері (ата-аналарыңыз, жұбайыңыз, балалары, аға-інілеріңіз, апа-сіңлілеріңіз, сондай-ақ аға-інілеріңіз, апа-сіңлілеріңіз, ата-аналарыңыз, ерлі-зайыптылардың балалары және балалардың жұбайлары сияқты соларға теңестірілген адамдар), сондай-ақ Сіздің мүдделеріңізді білдіретін адамдар «МАЭК» ЖШС-нің		
Қызметкерлердің тең құқықтары			
8.	Сіздің басшылығыңызбен "МАЭК"ЖШС-де сіздің жақын туыстарыңыз немесе оларға теңестірілген адамдар, мысалы, ата-анаңыз, жұбайыңыз, балаларыңыз, бауырларыңыз, әпкелеріңіз, ата-аналарыңыз, ерлі-зайыптылардың балалары және балалардың жұбайлары жұмыс істей ме.		
9.	"МАЭК" ЖШС Сіздің жұмысыңыздың тиімділігін бағалауға әсер ететін лауазымдарда жұмыс істей ме, сіздің жақын туыстарыңыз немесе оларға теңестірілген адамдар, мысалы, ата-аналар, жұбайларыңыз, балаларыңыз, бауырларыңыз, әпкелеріңіз, ата-аналарыңыз, ерлі-зайыптылардың балалары және балалардың жұбайлары).		

10.	Сіз "МАЭК" ЖШС-не жұмысқа орналасуға, жоғары тұрған лауазымға тағайындалуға ықпал Выіңіз бе, жұмысты бағаладыңыз ба, жалақы мөлшерін анықтадыңыз ба немесе тәртіптік жауапкершіліктен бас тартуға ықпал Выіңіз бе, немесе жақын туыстарыңызға немесе ата-анасы, жұбайы(зайыбы) сияқты оларға теңестірілген адамдарға қамқорлықтың өзге түрін көрсеттіңіз бе, балалар, бауырлар, әпкелер, сондай-ақ бауырлар, әпкелер, ата-аналар, ерлі-зайыптылардың балалары және		
Басқа сұрақтар			
11.	Сізге жоғарыда сипатталмаған және мүдделер қақтығысына әкелетін немесе әкелуі мүмкін немесе Сіздің әріптестеріңіз мен басшыларыңыздың шешім қабылдау кезінде Сіз мүдделер қақтығысы жағдайында екеніңіз туралы әсер қалдыруы мүмкін басқа да жағдайлар немесе мән-жайлар белгілі ме?		

« ___ » _____ 20__ ж.
